

"Stajerc" izhaja vsaki petek, dатiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročna velja za Avstrijo: za celo leto 4 krome, za Ogrsko 5 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 krom, za Ameriko pa 8 krom; za drugo inozemstvo se radom naročnino z oziroma na visokost pošitnine. Naročnino je plačan naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 10 v Unidništvo in upravništvo se nahajata v Ptiju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Slava Ti, ki si nas kmete ljubil!

Kmečki stan, srečen stan!

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80 — za $\frac{1}{2}$ strani K 40 — za $\frac{1}{4}$ strani K 20 — za $\frac{1}{8}$ strani K 10 — za $\frac{1}{16}$ strani K 5 — za $\frac{1}{32}$ strani K 250 — za $\frac{1}{64}$ strani K 1 — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 18.

V Ptiju v nedeljo dne 30. aprila 1916.

XVII. letnik.

Svetovna vojska

Uspehi proti Italijanom. — Zmagovito prodiranje Nemcev pri Verdunu. — Turške zmage. — Boj na morju in v zraku proti Angliji. — Amerika grozi.

Italijani mečejo bombe na naše samostane in pobijajo naše otroke.

(Avstrijsko uradno poročilo od petka).

K.B. Dunaj, 21. aprila. Uradno se razglasja:

Rusko in južno-vzhodno bojišče. Nespremenjeno.

Italijansko bojišče. Včeraj popolne vrge je 7 italijanskih letal 25 bomb na fronti. 9 civilnih oseb, med njimi 5 otrok, je bilo ubitih, 5 oseb pa ranjenih. Salezianski samostan, v katerega cerkvi je bilo 400 otrok pri Božji službi, je razrušen. S tem napadom je izgubil sovražnik vsako pravico, da se njegovim mestom kažeckoli prizanese. — Severni del mesta Goriec je pod živahnim ognjem vseh kalibrov. Drugače je prišlo ob primorjki in koroski fronti le mestoma do artillerijskih bojev. V pokrajini Col di Lana bili močni sovražni napadi pod najtežjimi zugubami za Italijane zavrnjeni. Isto tako so Italijani zopetni napadi sovražnika na zadnjicu od nas zavzete postojanke v oddelku Susana in en napad na našo črto zapadno od perone.

Namestnik generalštabnega šefa: pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od petka.

K.B. Berlin, 21. aprila (W.B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. V pokrajini Maase je po velikem razvitu sil obeh artillerij in ljudi infanterijskih bojev. Zapadno od reke Maase so Francuzi z brezuspešno silo proti "Toter Mannu" in vzhodno od njega. Napad je v splošnem krvavo zavrnjen. V nekem malem jarku v pokrajini gozda Les Courtes, v katerega so Francuzi vsilili, se še bori. Dejavnost na Maase ostal je trud sovražnika, zopet z opatom južno od posesti Haumont, popolnoma brezuspešen. Južno od Douaumont se bližinski boji, ki se tekom noči v nekaterih francoskih jarkih zavil, se niso končali. Naš združeni močni ar-

tijerijski ogenj je ponovljene sovražnega infanterijskega napada proti nemškim črtam v gozdu Caillette že v pričetku preprečil. — V oddelku Vaux, v planoti Woervre in na visocinah južno-zapadno od Verduna, kakor doslej, tako živahnno obojestransko artiljerijsko delovanje. — Eno sovražno letalo padlo je goreče v gozd Fumin (južno-zapadno od Vauxa).

Vzhodno bojišče. Pri Gabrunowki severno-zapadno od Dünaburga imeli so Rusi pri zopetnem brezuspešnem napadu enega regimenta znatne izgube. — Pri armadi generala grofa Bothmer obmetalo je neko nemško brodovje letal z železniške naprave od Tarnopola znatno z bombami. — Sovražni ogenj na mesta Lens in Roye zahvaljuje nadaljnje žrtve med prebivalstvom. V Roye bil je en otrok ubit, dve ženski in en otrok pa ranjeni. — V Argonah uničili smo razstreli bami francoske stražne postojanke na visocini La Fille morte in držimo zasedeno obsežno odprtino pred našo fronto. — Zapadno od Maase ponovili so Francuzi svoj napar proti "Toter Mannu"; dvakrat so bili z artillerijskim zatvornim ognjem na obeh bregovih postreljeni. Neki tretji napad se je izjavil pod težkimi izgubami ob naši postojanki. Ljuti boji z ročnimi granatami za kos jarka blizu gozda Caurettes spravili so nas zvečer zopet v njegovo last. Ponoči pa se je Francuzom zopet posrečilo, vstaviti se tam. — Vzhodno od reke živahnno artiljerijsko delovanje s sredstvi bližinskega boja v kamnolomu južno od Haumonta in južno od trdnjave Douaumont. Obojestranski artillerijski ogenj držal se je z veliko ljutostjo v vsem bojevnem oddelku Maasine pokrajine brez odmora dan in noč. V pokrajini severno-zapadno od Fresnes-en-Woervre vjeli smo vojake od 154. francoske divizije. Takaj je dognano, da je nasprotnik v prostoru med tem krajem in Avocourtom od 21. februarja sem skupno 38 infanterijskih divizij vporabil, od katerih se je poleg tega štiri divizije po daljšem počitku in zopetnem napolnjenju s svežimi ljudmi, večinoma rekrutnega leta 1916, zopet v boj peljalo in so bile zopet premagane.

Južno-vzhodno bojišče. Nobeni posebni dogodki.

Namestnik generalštabnega šefa: pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od sobote.

K.B. Berlin, 22. aprila. (W.B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Ob cesti Langemarck-Ypern napadli so Angleži v rani jutranji uri njim od naših patrulj dne 19. aprila odvzete jarke, od katerih so eno tretino zopet zasedli. — Na obeh straneh kanala La Bassée razstrelili smo z uspehom nekatere mine. — Sovražni ogenj na mesta Lens in Roye zahvaljuje nadaljnje žrtve med prebivalstvom. V Roye bil je en otrok ubit, dve ženski in en otrok pa ranjeni. — V Argonah uničili smo razstreli bami francoske stražne postojanke na visocini La Fille morte in držimo zasedeno obsežno odprtino pred našo fronto. — Zapadno od Maase ponovili so Francuzi svoj napar proti "Toter Mannu"; dvakrat so bili z artillerijskim zatvornim ognjem na obeh bregovih postreljeni. Neki tretji napad se je izjavil pod težkimi izgubami ob naši postojanki. Ljuti boji z ročnimi granatami za kos jarka blizu gozda Caurettes spravili so nas zvečer zopet v njegovo last. Ponoči pa se je Francuzom zopet posrečilo, vstaviti se tam. — Vzhodno od reke živahnno artiljerijsko delovanje s sredstvi bližinskega boja v kamnolomu južno od Haumonta in južno od trdnjave Douaumont. Obojestranski artillerijski ogenj držal se je z veliko ljutostjo v vsem bojevnem oddelku Maasine pokrajine brez odmora dan in noč. V pokrajini severno-zapadno od Fresnes-en-Woervre vjeli smo vojake od 154. francoske divizije. Takaj je dognano, da je nasprotnik v prostoru med tem krajem in Avocourtom od 21. februarja sem skupno 38 infanterijskih divizij vporabil, od katerih se je poleg tega štiri divizije po daljšem počitku in zopetnem napolnjenju s svežimi ljudmi, večinoma rekrutnega leta 1916, zopet v boj peljalo in so bile zopet premagane.

Vzhodno bojišče. Tudi včeraj so se izjavilova ruska napadna podjetja krvavo pred

Turška zmaga ob Tigru. — Čez 4000 Angležev mrtvih in ranjenih.

K.B. Konstantinopol, 21. aprila. (Agence Tel. Mill.) Glavni stan poroča:

Dne 17. aprila na desnem bregu Tigri pa Beiressa vršeča se bitka končala je s porazom sovražnika. Sovražnik je imel več kot 4000 mrtvih in ranjenih; pustil je 14 strojnih pušk, enega majorja in nekaj mož kot vjete v naši roki.

Avstrijsko uradno poročilo od sobote.

K.B. Dunaj, 22. aprila. Uradno se da-nes razglasja:

Rusko bojišče. Poskusi ruskih oddelkov, utrditi se severno-zapadno od Dubna blizu naših črt, bili so z ognjem preprečeni. Drugače le navadni artillerijski boji.

Italijansko bojišče. Na južnem kriku naše primorske fronte bili so razni počni napadniki poskusi Italijanov na našo postojanko južno od Monfalcone zavrnjeni. — V oddelku Plöcken pa je ponoči do živahnega topovskega delovanja. — V pokrajini Col di Lana izjavil se je en sovražni napad na sedlu med Settsassom in Monte Siefom v našem ognju.

hom železnico in strojne naprave od Molotovskega.

Balkansko bojišče. Nič novega.

Vrhovno armadno vodstvo.

Pomorski boj.

K.-B. Berlin, 25. aprila. Včeraj zjutraj je pojavilo se je pred obrežjem v Flandriji veliko število pomorskih sil, obstoječih iz monitorjev, razruševalcev torpednih čolnov, manjših in večjih parnikov, ki so menda mine iskali in "boje" in označenje postojank za bombardiranje stavili. Ima naših (nemških) v Flandriji se nahajajočih torpednih čolnov sunilo je večkrat proti monitorjem, razruševalcem in pomožnim ladjam, jih je potisnilo nazaj in preprečilo nadaljevanje njih. Vkljub ljutemu protinastopu ostali so naši torpedni čolni nepoškodovani. Angleške pomorske bojne sile so flandrijsko obrežje zopet zapustile.

Šef admiralnega štaba mornarice.

Nemčija za tretjo zimsko vojno pripravljena.

Zasebna poročila iz Rotterdamu z dne 25. aprila pravijo: "Daily Mail" izve iz autoritativnega vira, da je Nemčija vse priprave za tretjo zimsko vojno dokončala.

Lepi uspehi proti Italijanom.

(Avstrijsko uradno poročilo od srede.)

K.-B. Dunaj, 26. aprila. Uradno se da ne razglaša:

Rusko in južno-vzhodno bojstvo postojanje. Ničesar pomembnega.

Italijansko bojišče. Na južno-zapadnem robu visoke doberdobske planote je do letjih bojev. Vzhodno od Selza je bilo sovražnikom posrečilo, vasiliti v večji širokosti fronte v naše postojanke. Ko pa je hotel napad nadaljevati, pričele so naše čete s protinapadom; nagnale so sovražnika če njegove stare jarke in so ga tudi iz tek v ljutem ročnem boju prepodile. Torej so tudi takaj vse postojanke v naši lasti. Vjeli smo 130 Italijanov. — Artiljerijski ogenj je na mnogih točkah primorske fronte tako živahn. — Na koroški fronti je bilo bojno delovanje majhno — Ob Col di Lanza na nadaljevali so naši težki možnarji svoj ogenj. Delovanje sovražne artiljerije je popustilo. — V Sugana oddelku iz prazniliso Italijani vse svoje postojanke med Sotto in Roncegno, v katerih se je našlo mnogo vojnega materiala; šli so na Roncegno nazaj.

Namestnik generalštavnega šefa: pl. Höfer, fml.

Nemški uspehi na zapadu.

(Nemško uradno poročilo od sreda).

K.-B. Berlin, 26. aprila. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Južno od kanala La Bassée bil je napad močnih angleških oddelkov proti od nas zasedenim razstrelanim odprtinam po ljutem bližinskem boju odbit. Njemačka vojna se od obeh strani živahn nadaljuje. Zapadno od Giverny zasedli smo odprtine dveh obenem razstreljenih rorov, napravili nekaj rjetih in zaplenili eno strojno puško. Uspešna patrolijska podjetja od naše strani vršila so se med Vailly in Craonne. Neki pričakovanji delni napad proti gozdu južno-zapadno Ville au Bois bil je odbit; vjeli smo 60 Francov in zaplenili eno strojno puško. Na visocini od Vauquois severno-vzhodno Haucourt in vzhodno od "Toter Mann" bili so boji z ročnimi granatami. Napadalne nakane sovražnika na naše jarke med "Toter Mann" in gozdom Caurettes bile so izpozname in z ognjem na že postavljene čete preprečene. — Vzhodno od Maase razvila je obojestranska artiljerija tako živahn delovanje. — Severno-vzhodno od Celles (v Vogezah) prinesel nas je skrbno pripravljeni napad v last prve in druge francoske črete na in pred visočino 542. Do tretjega jarka pro-

dirajoči mali oddelki razstrelili so tam veliko število bivališč. Neranjenih se je vjelo 84 m ož, zaplenilo pa 2 strojni puški in enega metalca min. — Razven drugih letalnih podjetij obmetalo je eno naših letalnih brodov in vzhodno od Clairmonta francosko letalno pristanišče Brocourt in močno zasedeni kraj Jubecourt z velikim številom bomb. Dva sovražna letala sta bila nad Fleury južno od Douaumonta in zapadno od tega kraja v zračnem boju sestreljena. — Nemške armadne letalne ladje so ponoriči angleške utrdbe in pristaniške naprave Londona, Black Water in Ramsgate ter francosko pristanišče in velika angleška izvezbalica v Etablém napadle.

Vzhodno bojišče. Na fronti nobeni bistveni dogodki. Neko nemško brodovje letalo je izdatno bombe na letalni prostor v Dünaburgu.

Balkansko bojišče. Nič novega.

Vrhovno armadno vodstvo.

Boj proti Angliji na morju in v zraku.

(Uradno nemško poročilo.)

K.-B. Berlin, 26. aprila. (W.-B.) Admiralni štab poroča:

Dne 25. aprila v zori so deli naših pomorskih vojnih sil utrdbe in vojaško važne naprave od Great-Yarmouth in Lowestoft z velikim uspehom obstreljivali. Potem so neko skupino sovražnih malih križark in torpednih razruševalcev pod svoj ogenj vzeli. Na eni križarki opazil se je težki požar. En torpedni razruševalci in dve sovražni stražni ladji so bili potopljeni. En zadnjib je bil angleški ribiški parnik "King Steffen", ki se je svoj čas branil, posadko v morski nevarnosti nahajajoče se nemške zračne ladje rešiti. Posadko ribiškega parnika se je vjelo. Ostale sovražne pomorske bojne sile potegnile so se nazaj. Na naši strani nobene izgube. Vse ladje so se nepoškodovane vrstile.

Ob istem času s tem sunkom naših pomorskih bojnih sil napadlo je v noči od 24. na 25. aprila neko brodovje pomorskih zračnih ladij vzhodne grofovine Angleške. Obmetalo se je z bombami z dobrim uspehom industrijske naprave od Cambridge in Norwich, železniške naprave od Lincoln, batarije pri Wintertonu, Norwichu in Harwichu ter sovražne stražne ladje ob angleškem obrežju. Vkljub ljutemu obstreljevanju so se vse zračne ladje nepoškodovane vrstile.

Naši pomorski vojni letalni oddelki v Flandriji so dne 25. aprila v ranem jutru pristaniške naprave, utrdbe in letališče v Dünkirchen uspešno z bombami obmetali. Vsi so se nepoškodovani vrstili.

Že poročani boji prednjih straž ob obrežju Flandrije od 24. aprila so se dne 25. aprila nadaljevali. Pri temu se je po naših pomorskih bojnih silah in angleški torpedni razruševalci težko poškodovali ter en pomožni parnik potopilo, katerega posadko se je spravilo v Zeebrügge. Naše pomorske bojne sile so se tudi od tega podjetja nepoškodovane vrstile. Sovražnik se je iz pokrajine flandrijskega obrežja zopet nazaj potegnil.

Šef admiralnega štaba mornarice.

Pozivni razglas.

Na podstavi Najvišjih sklepov, s katerimi se je sklicala cela c. kr. in kr. ogr. črna vojska, se pozivlja s tem

črnovojni zavezanci rojstnih letnikov 1897 do vstevši 1866

na vnovično prebiranje teh rojstnih letnikov, da se dožene, ali so sposobni za črnovojno službo z orožjem. Na prebiranje morajo priti vsi v zgoraj oznamenjenih letih rojeni črnovojni zavezanci (avstrijski in

ogrski državljanji ter tudi tisti, ki ne morejo dokazati inozemskega državljanstva) brez oziroma na to, ali so bili že doslej zavezani pri priti na prebiranje, oziroma ali so izpolnili svojo dolžnost pri priti na prebiranje. Izvzetki od dolžnosti priti na prebiranje so zgolj: 1. tisti, ki tačas itak že pripadajo aktivni vojaški zvezki kakor črnovojni zavezanci, vstevši ude c. kr. strelišč na Tirolskem in Predarelskem (vpisani streliči); udje drugih črni vojski zavezani korporacij pa morajo priti na prebiranje; 2. zdravnik (doktorji medicine); 3. vojaški gažniki v pokoju in v razmerju izven službe; 4. tisti, ki so v krajevni preskrbi vojaške invalidnice; 5. tisti, ki so šele po 31. dnevu marca 1916. l. po vnovičnem zdravstvenem pregledu ali kakor črnovojni zavezanci bili puščeni na dopust ali bili odpuščeni ali pa so bili odpuščeni iz skupne vojne moći, deželne brambe ali orožništva; 6. tisti, ki očvidno niso sposobni za črnovojno službo z orožjem (to so taki, ki nimajo ene noge ali ene roke, ki so oslepeli na obeh očeh, gluhotnemi, bedasti, sodno proglašeni za blazne, umobolne ali slaboumne ali ki imajo drugačne duševne bolezni), ako je dotični hib, oziroma bolezni na prebiraju predložen primeren dokaz; 7. tisti, ki so bili zaradi hib, ki delajo človeka za vsako službo nesposobnega, ali že svoječasno izbrisani v nabornem seznamku ali se jim je pozneje podelila črnovojna oprostilna izkazuica ali (črnovojna) doslužnica, oziroma so kakor gažniki bili odpuščeni (izbrisani v razvidnosti); ako ima kdo navadna potrdila o izvidu "Za vsako (črnovojno) službo nesposoben", ga to ne odveze dolžnosti priti na prebiranje; 8. tisti, ki so še časno veljavno odvezani črnovojne službe; 9. izmed rojstnih letnikov 1867 in 1866 končno še tisti, ki so na podstavi § 20 vojnega zakona iz l. 1868 prostovoljno vstopili v skupno vojno moč, preden so dovršili 19. leto svoje starosti. Božjastni morajo priti na prebiranje; dokaze o njihovi bolezni je predložiti najdalje do prebiranja. Vsi, ki so po spredaj stojecih določilih dolžni priti na prebiranje, se morajo najdalje do 5. maja 1916 l. zglasiti v občinskem uradu (na magistratu) svojega bivališča ob času izdaje tega razglasa. Dolžnost zglasiti se razteza tudi na tiste, ki imajo v občini svojega bivališča domovinsko pravico. Črnovojni zavezanci se morajo ob zglasitvi izkazati s primernimi listinami (krstium ali rojstvenim listom, domovnico, delavsko ali poselsko knjižico, črnovojnimi izkaznicami o doseđanjih prebiranjih i. dr.); tisti, katerim se je podelil "Izkaz o osebi in zglasitvi" v zmislu razglasov z dne 6. marca 1916 l., morajo pristeti to listino seboj k zglasitvi. Vsakdo, ki se zglasiti, sprejme črnovojno izkaznico, ki jo mora skrbno hraniti in predložiti na prebirjanju. Izkaznica služi tudi za potrdilo njegove zglasitve in mu daje pravico do brezplačne vožnje po železnicah (izvzemši brzovlake) in parnikih na prebiranje in nazaj kakor tudi, ako se na prebiranju spozna za sposobnega, do brezplačne vožnje, kadar odrine na službovanje. Ako se kdo ne zglasiti, kaznujejo to strogo politična oblastva. Črnovojne zavezance prebirajo, da se dožene njihova sposobnost za črnovojno službo z orožjem, komisije za prebiranje črne vojske, ki bodo uradovale v času od 22. maja do 29. julija 1916 l. Kraj, dan in ura uradovanja teh komisij se razglasiti s posebno objavo. Kateri komisiji je odkazana posamezna prebirjanju zavezana oseba, se ravna po občini, v kateri se je moral zglasiti po svojem bivališču. Tisti, ki so bili z nepremagljivimi ovirami zadržani priti na prebiranje ob dneh, ki so bili določeni zanje, se morajo predstaviti komisiji za dodatno prebiranje. Kdaj in kje bodo poslovale komisije za dodatno prebiranje, se objavi posebej. Če kdo ne pride na prebiranje, se to kaznuje po zakonu z dne 28. junija 1890 l. (drž. zak. št. 137) o kaznovanju, ako kdo ne sluša vojaškega pozivačega povelja ali zapelja k temu. Tisti, ki so bili na prebiranju spoznani za sposobne, se pozovajo na službovanje z orožjem za poznejši čas Kam bodo moralni odriniti v službovanje, izvedeno na prebiranju. Tisti, ki bodo na dodatnem prebiranju spoznani za sposobne, bodo morali, ako bo ob tem času že minil obči rek za odhod v službovanje za dotični rojstveni letnik, odriniti v službovanje

v 48 urah potem, ko bodo odbrani. Tudi ako kdo ne odrine ali ako odrine prekasno v službovanje, se kaznuje po zgoraj oznamenjenem zakonu.

Bolečine v muskejih zanemarja mnogo ljudi, ker je mnenje, da bodo te bolečine itak minule. Bolečine se pa po nekaj časa zopet vrnejo in sicer tem močnejše, čim bolj se jih zanemarja. Osteja namreč vedno nekaj od povzročiteljev bolečin v muskejih nazaj. To bi se dalo pa lahko preprečiti, ako bi se boleče dele trupla s Fellerjevim blagodejnimi rastlinskim esenčnim fluidom z znakom „Elsa“-fluid obdrguje in masira. S tem se ne odpravi samo bolečine, marveč na bolečih krajih nastane obenem živahnega cirkulacije krvi. Kri sili v zadnje kote musclej, uniči povzročitelje bolečin in prepreči vrnitev bolečin. 12 steklenic tega blagodejnega sredstva za obdržanje pošila za 6 kron povsed franko lekarjem E. V. Feller, Stubiča, Elsa-trg št. 241 (Hrvaški). Zamore se obenem Fellerjeve mile odvajajoče Rhabarbara-krogljice z zn. „Elsa“-krogljice, to izborno, appetit pospešuje zeločeno sredstvo, 6 škatljic franko za 4 K 40 h naroci. Izbrno in sigurno učinkuje, je tudi sredstvo zoper kurja očesa, ki si je pod označbo Fellerjev turistovski flajster z zn. „Elsa“ mnogo pristašev pridobilo. 1 karton stane le 1 krona ali 2 kroni. (ve)

Teden „Rdečega križa“ od 30. aprila do 7. maja.

Po vsem Avstrijskem se je določilo dobro od 30. aprila do 7. maja za teden „Rdečega križa.“ Na ta dan se bodo pobiralo darove za „Rdeči križ“, prodajalo znake „Rdečega križa“, nabiralo člane za „Rdeči križ“ in skušalo z vsemi mogočimi sredstvi podpirati namene človekoljubnega zavoda.

Kajti sredstva „Rdečega križa“ so izčrpana. Pomisliti se mora, da je porabil „Rdeči križ“ že več kot 12 milijonov krov v vojno-saniterne namene, od tega polovico za nabavo zdravil in obvez. Poleg tega vzdržuje društvo na d 900 bolnišnic in domov za rekonvallescente. Ni čuda, da je tudi vsled požrtvovalnosti prebivalstva ogromni sklad še vedno premajhen, da bi zadostoval vsem potrebam.

„Rdeči križ“

pa ne sme počivati v tej grozoviti vojni, ne sme zanemarjati svoje dolžnosti. Tisti junaki, ki branijo s svojo srčno krvjo ogroženo domovino, ne smejo biti zapuščeni, ne smejo trpeti pomanjanja na hrani, zdravilih in zdravnikih.

Sveta naša dolžnost

je pač, da z vsemi sredstvi pomagamo „Rdečemu križu“; vsakdo naj žrtvuje, vsakdo pomaga.

Živila zmagovala naša domovina!

Razno.

Poletni čas! — 1. maj prične dne 30. aprila ob 11. uri ponoči. C. k. namestnija nam poroča: Da se pri za razsvetljalne namene na razpolago stojecih snovev štedi, se v avstro-ogrski monarhiji, v od nas zasedenih pokrajinal Rusije in Balkana, v Nemčiji in od nje zasedenih sovražnih pokrajinal čas poleti za eno uro naprej potisne. V tem zmislu bodo 1. majnik 1916 dne 30. aprila 1916 zvečer ob 11. uri posebanjam računjujejoči časa pričel; 30. september 1916 pa bodo eno uro popolni končali. — S tem se hoče omogočiti racionalno izrabljene svetlobe v poletnih mesecih. — Po temu predpisu se bodo vse javne ure še v noči od 30. aprila na 1. maja proti doslej navadnemu krajevnemu času ali železniškemu času za eno uro naprej pomaknilo in do konca septembra na tej urji držalo. — Opozarja se prebivalstvo na to vpeljavo izrecno, da ne bi imelo škode vsled zamude pri razpravah, dobah, železniških in poštnih urah itd. Priporoča se tedaj, da naj se tudi vse po krajevnem ali železniškem času navite zasebne ure istotako v noči od 30. aprila na 1. maja za eno uro naprej pomakne. — Vsi poskusi, prekrižati učinek tega poletnega časa s preložitvijo delavskih ur itd., se bodo najstrožje kaznovali.

Razprodaja oljkinih vejc v Ptiju. Predzadnjo nedeljo privedlo je c. in k. štacijsko poveljništvo v Ptiju razprodajo oljkinih vejc, ki se

jih je dobilo naravnost od Sočine fronte, v vojno-oskrbovalne namene južno-zapadne naše armade. Kakor vedno se je prebivalstvo Ptuja in okolice tudi sedaj na prav požrtvovalni način v službo dobre stvari postavilo. Zato je bil tudi uspeh izredno lep. Skupno se je napravilo namreč čistega dobička 904 krov 18 vin. Največje delež na razprodaji gre dajkom ptujske gimnazije (357 K 30 h), potem podčastnikom tréna (206 K 56 h), pionirskim podčastnikom (120 K), občini Breg (85 K), župnišču v Hajdini (60 K) itd. Oljke je blagoslovil v farni cerkvi ptujski preč. g. proš. Jurkovič. Velika hvala gre pa tudi ptujski mestni občini z županom g. Ornigom ter mestnim trgovcem. Č. in kr. štacijsko komando pa zamore biti zadovoljno z lepim uspehom svoje prirede.

Za oljkinino zbirko. Gospod dr. Jurte la v Ptiju je kot načelnik ptujske posojilnice za oljkinino zbirko položil pri c. kr. štacijskem komandu sveto 500 krov. S tem se je svota, ki se je v ta namen v Ptiju nabrašla, na 1404 krov narastla.

Pazite na deco! Pri posestnici Schellander v Höllleinu na Koroškem uslužbeno dekla Johana Troicher nosila je vročo vodo iz kuhinje v hlev. Nakrat ji je padel škaf vrele vode iz glave in na njeno malo hčerko Martino. Mala je dobila po vsem truplu opeklino. Prepeljali so jo v celovško bolnišnico, kjer je pa po budih bolečinah umrla.

Pametni predlog ogrskega škofa. Na letnem zborovanju zveze ogrskih kmetsvalcev predlagal je škof Otokar Prochaska iz Stuhlweißburga obširno zemljisko reformo. Država naj namreč cerkvena posestva in fideikomise v dedno najemščino vzame ter iz njih kmetska posestva vstvari. Ta kmetska posestva naj bi se dala v najem onim kmetsvalcem, ki so si pridobili v vojni zasluge, ter iz inozemstva prihajajočim domačinom. Država naj dviga le malo najemščino, tako da zamore kriti lastne svoje troške. Škof je opozarjal nato, da mora služiti zemlja v prvi vrsti prehranitvi za vojno zmožnih in prebivalstva, ki si je v vojni zasluge steklo. „Ljudstvo, ki ne sedi na lastni grudi in jo ne obdeluje, ni narod“, dejal je škof. Njegov predlog se je z velikim odobravanjem sprejelo in posebni komisiji za natančno izdelanje izročilo. Po našem mnenju je ta predlog katoliškega škofa izredno pameten; veliko vprašanje je seveda, je li bodoje tudi drugi činitelji tamjan glasovali. V patriotičnem oziru bi bilo to!

Krasnega vola razstavilo je društvo „Grazer Herbstmesse“ v Gradcu. Vol tehta 1100 kilogramov in je 193 centimetrov visok.

Tatovi vojaških daril. V Pragi so zaprli 16 oseb, ki so na državlem kolodvoru vojakom v fronti poslana darila kradle.

Razstrelba. (K.-B.) Agence Havas poroča iz francoskega mesta Bordeaux z dne 21. aprila: Danes dopoldne zgodila se je v fabriki za ročne granate v Croix de Hinx razstrelba, pri kateri je bilo okoli 20 oseb ubitih, nekaj pa ranjenih.

Feldmaršal Goltz-paša †. V zvestem izvrsovanju svoje dolžnosti je v starosti 73 let v Konstantinoplu umrl na neki vojni bolezni nemški feldmaršal Kolmar von der Goltz-paša. Pokojnik spada med najznamenitejše vojake moderne Nemčije. Udeležil se je že vojen v letih 1866 in 1870. Leta 1883 je bil poklican v Konstantinopol kot reorganizator turške armade. V svetovni vojni je postal generalni gubernér zasedenih delov Belgije, pozneje pa je odpotoval zopet na Turško in je postal vrhovni poveljnik prve turške armade. On je vstavil tudi uspešno prodiranje sovražnikov proti Bagdadu. Goltz-paša si je stekel naravnost velikanske zasluge za nemško in turško armado. Zato bodo njegovo ime tudi vedno slovelo v zgodovini svetovne vojne.

Kaznovani odvetniki. V listi braniteljev željnega nadodsodnega okrožja Innsbruck se je v zmislu § 39 k. pr. r. 29 ad vokatov okrožja Trent in Rovereto izbrisalo. Ti odvetniki so bili namreč večinoma ireditovci in velezdajalci ter so za njih pravočasno svoje bivališče zapustili.

Bakreni rudnik. V Čadramu pri Slovenski Bistrici se je več kot 100 let mrtvi bakreni rudnik zopet otvorilo. Upa se z ozirom na se-

danje pomožne stroje in visoke cene 10% - nem posebno lepe uspehe.

Iz vlaka skočil je kratko pred Pasirih je oseb tunelom neki vojak; obležal je težko obremenje. Nesrečen je bil vstopil v napačni vagon, dobro do hotel na ta način pomagati.

Cudno imenovanje „častnih občanov“ Pri domačor se je šele zdaj splošno izvedelo, da orastku občine Kienberg pri Celovcu dne 1. aprila 1914 (!!!) imenoval sledče „častne“ 31%, od Franc Kogelnik, posestnik v Podklancu, družbo Kotnik, posestnik v Dobriahu, fajmestnikov do Rozman, poslanec Franc Grafenauer, če so slad dr. Janko Brejce v Celovcu, fajmester državnega Lučovnika v Sv. Štefanu, profesor teolog in no Lampret Ehrlich v Celovcu in fajmestekron pri Kalan. Nam ni znano, kakšnje zasluge so te, tudi gospodje za občino. Upamo, da se 6% ali 10% dobroki in nastavljeni krov. Da potreben.

Pogoreli farovž. V župnišču Št. Jakob, Junski dolini na Koroškem nastal je vatru, naši se je grozovito hitro razširil. Vsled pomla vzame ljudi, vode in požarne brambe je oganj tepe dobiti ter štiri sosedna poslopja popolnoma. Faloti Veliki škodi stoji le 8000 krov zavarda, temve nasproti.

Ogenj. V Oberpurkli zgorelo je ali ti špe posestnika Jožefa Simon. Škoda je znajo tudi tudi. Tudi eno brejo kravo in eno telo razprostremo zamogli rešiti. Ogenj so zanetili — kabriporočal v isti vasi pred par meseci — otroci, hmetno igrali z užigalicami.

Smrtna nezgoda. 62 letni postajemedeni v Möllbrückenu na Koroškem, nad 10% dob Schaufler bil je v službi od vlakovek snov v stran vržen. Pridobil je tako hude na nekem glavi, da je kmalu nato umrl.

100 let star. Najstarejši mož na Kraju in je pač dne 23. aprila 1816 rojeni Georg ob 65 do 1. v Irschen. Praznoval je na Veliko pravštico. Starček je skoraj popolnomslužil, a drugače pa zdrav.

V varstvo mladine. Policijski urad v Windel, a razglaša: Z današnjim dnevom je otvoril Taku dokončanega 14. leta prepovedano, biti v Reichen brez spremstva odraščenih na cesti. Ako kupil je prepoved prestolip, bodojo starši ali jurepeljati tičnih otrok kaznovani. — Pametna omotela ka bila tudi za naše kraje primerna! ki sploh

Nova žitna pogodba z Rumunsko. Na osrednjima silama in Rumunsko se je tako kro novi žitna pogodba, in sicer glede 100% „smrtonočne“ ter 40.000 vagonov društvo plati in sočivja (en vagon se računa 10 ton, zaradi „I na 1000 kil“. Zadnjih 40.000 vagonov Mrlja stavljajo se glasom poročila budimpeštovskim negnili in „Esto“ iz 30.000 vagonov pšenice in rža na 1000 kil. 20% vse eksporni višji cer Glasom poročila istega lista znašajo cer Cene lei za en vagon pšenice ali rži, 2800 češarska n lei za en vagon korne, 2700 lei za azdelovanje ječmena, 2600 lei za en vagon ovsu, men za en vagon fižola in graha. Izvoz se malo razčeti najkasneje s 1 majem in mora biti naslož do 30. septembra. 20% vse eksporni višji cer je poslati po železnicu, 80% pa po Dunajskih skupne množine 140.000 vagonov padobrimerne Nemčijo in 40% na Avstro-Ogrsko.

Davek na vojne dobičke. S cesarsko življo od 16. aprila se je tudi v Avstriji trično „davek na vojne dobičke“, to se pravilje se obdačenje v vojnih letih od kupcev in po se mih oseb napravljenih povisih dobički. Točajalo. Novi davek urejen je po stopnicadne 19. pri družbah z 10%, pri posameznih oča, ki 5%; narašča pa pri prvih do 35, pri drukode, 45%. Tudi za družine inozemskih družb. Žele pisan davek, ki se po dognanih večjih zasadi giblje med 20 in 40%. Davčno obredkradla na posameznih oseb znaša na primer pri okradli dohodu od:

10.000 K	5	procentov
50.000 K	13	,
100.000 K	19½	,
200.000 K	27½	,
500.000 K	33½	,

teč kot in narašča potem do 45%. Pri družbakh ve moralo vpoštovati, da so njih dohodki upati je,

bakra
sniški
ko ranj
vlak in
nov*. E
je od
e 4. apr
občane
a, Domini
štester Je
odvetni
dr. Jan
eologije
šter Jai
so si sta
bode j
t. Vid
ogenj,
omanjka
nj župni
a vpepa
varovalni
je poslo
e za 40
telico m
kakor tu
i, ki so
ajenca
adrevide
a prijet
e rane
Koroške
rg Egg
ko ned
loma s
l na Ra
trokom
ti po 8.
to bi se
jerobi
odredba
sko. Ma
je sklen
0.000
izugega
i, ena to
agonov
cene 32
do 30
en vag
, 4000
e ima p
biti kon
e množ
Donavi. O
de 60%
sko odr
i takozu
vi izredn
i posame
ičkov v
žb je pr
i dohodi
remenje
pri veča
žbah se
odki že

10% nem pridobininskem davku prizadeti; iz tega se namreč z ozirom na doklade, od katerih je posebno dohodninski davek prost, pojavi obremenje, ki dosega 20 do 30, pa tudi še več procentov. Šele po tej znatni obremenitvi po tekočem pride davek na vojne dobičke. Pri domačih družbah znaša n. pr. davek pri dovrstku dohodka 5% 10% večjega dohodka, od 10% 12%, od 20% 15%, od 100% okoli 31%, od 300% pa okoli 33%. Večji dohodki držub do 10.000 kron in večji dobički posameznikov do 3000 kron ostanejo davka prosti. Ozira se na slabje na ta način, da določa davek normalni najmanjši dohodek od 6% pri družbah in normalni najmanjši dohodek od 10.000 kron pri posameznikih; v vsakem slučaju se torej tudi še srednji dohodek v miru ni dosegel 6%, ali 10.000 kron, obdači le tisto, kar gre do najnižjo mejo. Prosti obdačenja so večji dohodki iz plače javnih uradnikov, oni zasebnih nastavljenjcev pa le tedaj, ako ne presegajo 4000 kron. Dakev na vojne dobičke je bil vsekakor potreben. Upati je, da se bode tudi vse večje dohodke, zlasti tudi pri oderuškem špekulantstu, našlo in obdačilo. Pravico je vsekakor, da vzame država onim, ki si delajo v vojni tako le dobičke, nekaj nazaj.

Falotje. Iz Dunaja se piše: Čimvečja je beda, temveč so dobički gotovih ljudi. Kupujejo z vsem, seveda najbolj z živiljenjskimi sredstvi. Ali ti špekulanti, ki plenijo žepe konzumentov, ne jutri mojstrosko "zaslužiti" pri izdelovanju in razprodaji gotovih "surogatov". Zadnjič se je priporočalo v nekem dunajskem listu kar 14 umerne sestavljenih živiljenjskih sredstev. Tako nekaj pršak, iz katerega se zamore napraviti medeni puter. Prekupčevalcem se je objabilo 70% dobička. Neko drugo ozanilo pravi: "Na neki snovi za vojne torte je zaslužiti 66%." Na nekem "nadomestilu za jajca" zamore se zaslužiti 50%. Pri razprodaji "rumovega ekstrata" in "tekočega kavčuga" objublja se zaslunžek do 65 do 100%. Pri temu se moramo vedno vprašati: kaj mora fabrikant teh nadomestil zaslužiti, ako zamore prekupčevalcem tako visoki dobiček objubovati! Ali je to le navadni švidki, ali pa nezaslanzo izrabljivanje gospodinj!!!

Tako se zasluži. "Deutsche Volkszeitung" v Reichenbergu piše: Topliški trgovec Löwy kupil je na Dunaju en wagon kave in jo pustil prepeljati v Toplice. Tamošnja mestna občina je hotela kavo za 60.000 kron kupiti. Gosp. Löwy, ki sploh nima pravice, kupčevati na trgovski način, prodal je kavo nekemu veletržcu za 90 tisoč kron. Ker hoče ta veletržec zopet "zaslužiti", smo radovedni, koliko bode moralno ljudstvo plačati, da nasiti te oderuhe. Naznanih zaradi "prekupčevanja" se je napravilo.

Mrlj v vodi. Pri Slov. Bistrici so potegnili iz Drave mrljica 54 letnega posestnika Jožeta Fritz iz Dežna, ki je bil že od 24. februarja odsončen. Bržkone je izvršil samorom. Cene za surovo maslo razveljavljene. Štajerska namestnija je svoječasno odredbo glede izdelovanja entnote vrste surovega masla pod imenom "štajerski puter" in najvišje cene v malih razprodaji razveljavila. Tudi se sme maslo zdaj razpoložljiti. Čeprav zdaj nimamo najvišjih cen za puter, bode se vendar v posameznih okrajih od strani politične oblasti tozadevne primerne cene določilo; kdor bi jih prekoračil, bi se zaradi navijanja cen sodniško kaznoval.

Zivinski sejem brez živine. Iz Slov. Bistrice se piše: Na zadnji tukajšnji živinski sejem se ni prigralo niti eno živinče. Ni čuda, ko se mlado živino vedno na zunaj prodaja!

Toča. Iz Slov. Bistrice se poroča: Dne 19. aprila je padala v tukajšnjem okraju toča, ki je napravila na kulturnah prav mnogo škode.

Železniški tatovi. V Tezena pri Mariboru so zasačili celo tolpo tatov, ki je že dalje časa kradla na kolodvoru. Tatovi so se sami izdali. Pokradli so namreč precej kognaka in ga proučajali. Tako jim je prišla oblast na sled. Najprej so zaprli voditelja tatov K n u p l e z a. Kako velike so bile tatvine, dokazuje dejstvo, da so našli cele sode ukradenega vina, zakopane v zemlji. Od nekega zaklanega teleta se je več kot polovico mesa ukradlo. Isto tako so pokradli velike množine špeha ter druzge blaga. Upati je, da bodo kmalu vsi tatovi pod ključem.

Odlikan je bil z malo srebrno medaljo ptujski trgovec g. Artenjak, ki se nahaja zdaj hudo ranjen v neki rezervni bolnišnici.

Iz bojnega polja se nam piše: "Slavno uredništvo, Štajerc!" Srečne in vesele velikonočne praznike želimo vsem čitateljem Štajerca". Iskrene pozdrave pošiljam iz bojnega polja vsem, zlasti pa slavnemu uredništvu. Hvala za pošljatev lista in prosim naprej, ker nas je tukaj veliko, ki ga prebiramo z veseljem. Ferdinand Fraš, c. in k. korporal, vojna pošta št. 73. — Tudi mi pozdravljamo vrele somišljene na bojnom polju prav iskreno!

Iz bojišča se nam nadalje še piše: "Najprisrečnejše vojno-poštne pozdrave vsem čitateljem Štajerca!" — Franc Pukšič, sedlarški mojster iz Sv. Lenarta v slov. gor., vormeister Franc Franz, vormeister Franc Kossek, Wolfgang Hagg, sedlar Ferdinand Kurz, vormeister Jožef Rudorfer, Matijaž Prasthofer, Johan Nebec, vsi vojna pošta št. 32. — Lepa hvala za pozdrave!

Enako ime. Gospod Franc Pettowar, davčni asistent v Konjicah, prosi objaviti, da ni v nobenem sorodstvu z od graške vojaške sodnije obsojenim poštarjem in posestnikom Lovro Petovarem iz Ivanjkovc pri Ormožu.

Velika nesreča na morju. K. B. poroča z dne 24. aprila po Reuterjevi pisarni iz Shanghai: Kitajska križarka "Hai Yung" trčila je, ko je v soboto zvečer spremljala transportne čete na južne otroke Tufan-arhipelag, v parnik "Kinsky" in ga je vsled tega potopila. Na krovu se je nahajalo okoli 1000 vojakov in posadka; rešiti se je zamoglo le 30 mož.

Zverinstvo. Na cesti v Turinšah pri Ptiju je neznan zločinska roka zopet okoli 20 letos nasajenih sadnih dreves pokončala. Viški drevesci so odlomljeni. Tako zverinstvo se ne more dovolj ojstro odsoditi. Prosimo pošteno prebivalstvo, naj pomaga okrajnemu zastopu pri izsledovanju storilcev. Kdor bi naznani storilca ali pa vsaj pomagal pri izsledovanju, dobil bode tudi leponagrado in okrajnega zastopa. Sploh pa prosimo prebivalstvo, da naj v lastnem interesu čuva sadno drevje ob okrajnih cestah.

Obesil se je v Dornavi pri Ptiju črnovojnik J. Hrga od 87. inf. regimenta. Bil je doma na dopustu. Pred kratkim je baje prodal enega konja in denar porabil. Mož je bil pijači vdan.

Bedasto velikonočno streljanje. Vkljub najstrožji prepovedi velikonočnega streljanja, ki zahteva vsako leto toliko žrtev, se nekateri ljudje tudi letos niso mogli premagati. Kočarski sin Franc Korec iz Černozemja pri Rogatcu je imel to bedasto razvado. Pri streljanju pa se mu je pištola razpočila ter ga grozovito po obrazu in truplu ranila. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico, kjer so mu morali še isto noč eno oko vun vzeti. Zdaj se bori s smrtnjo in je malo upanja, da okreve.

Blazni vojak. Dne 16. aprila zjutraj je na Dunaju pri nadomestnem bataljonu deželnobrambenega inf. regimenta št. 1 infanterist Leopold Lichtenber hipoma zblaznel. Pričel je najprve z browning-pištolem, pozneje pa z repetirske puško streljati na oficirje in vojake, ki so mu hoteli orožje odvzeti. Konečno so zamogli blaznega moža zvezati in garnizijski bolnišnici št. 1 oddati. Žal da so bili že 4 mrtvi, 8 težko in lahko ranjenih žrtev blaznega čina. Isto tako je bil en gasilec okraja Marijhilf težko ranjen.

Kako je mogoče štediti z milom? V "praktičnih migljajih" piše g. Lehmann: Pomanjkanje masti je seveda povzročilo prav občutno zvišanje cen vseh mastnih snovi in s tem tudi cen mila, tako, da mora vsaka varčna gospodinja gledati na to, da ne porabljaj preveč mila. To je najprej važno za lastno denarnico. Dalje je pa tudi za vse ljudstvo koristno in mi moramo vse naše delo opazovati ne samo s stališča naše male korišči ampak po njegovem učinku na veliko skupnost tovarisjev naroda. Čim več masti se porabi za izdelovanje mila, tem manj se je more povzeti. Zato je nekaj namigov za varčnost z milom prav primernih. Prvič bi naj vsak neporabljen kos mila ležal kolikor mogoče suh. So sitasto prevoltene in kakor mreže preluknjane lupine mila, ki služijo temu namenu iste se morajo porabiti na vsak način, ker suho, milo se porabi mnogo počasneje kakor tako, ki

je postal mehko. Ako leži vlažen kos mila v priprosti skodeli, tedaj se napravljeno milov lug neporabljen od časa do časa izliva in razen tega se kos tudi še pokvari. Pri pomivanju posode ali pranju perila se da tudi poraba mila zelo omejiti, ako se izdatno porablja sodo. Ista razkroji nesnago in tvori v vroči vodi z delci masti milo, ki potem nesnago nadalje razkroji in olajšuje in podviza čiščenje. Končno je tudi lahko koristno, opozoriti na to, da se iz močnejših milnih lugov lahko dobiva milo v večjih množinah kakor nastanejo n. pr. pri vsakem večjem pranju s primejjo Strassfurtske soli. 1 fant Strassfurtske soli stane samo 5 do 6 pf. Ako se razkroji v vroči vodi in se pridene milnemu lugu, tedaj se razkroji milo v kosmiče in zrna na površini vode. Ako se potem čez nekoliko do počne nabere in se izzme iz nje med rokami preobilna solna voda, tedaj se dobri nazaj velik del porabljenega mila. To postopanje je zelo staro. Izplačalo se ni pri prejšnjih nizkih cenah mila. Pri sedanjih cenah bi se ne smelo zbatiti malega truda. Iz slane vode izločeno milo se razkroji potem v čisti vodi popolnoma in se lahko vsak čas zopet porabi.

Izpred sodišča.

Mleko z vodo.

Leoben, 21. aprila. Posestnik Johann Stegmüller v Brunnu prodajal je z vodo pomešano mleko na rezervno bolnišnico v St. Michael in na druge odjemalce. Obsojen je bil zato na 14 dnevno pojavljene zapore in 200 kron denarne globe.

35.000 mark globe.

Berlin, 21. aprila. Kazenska sodnija v Elberfeldu na Nemškem obsodila je lastnika neke, trgovine s kovinskimi blagom zaradi prekoračenja najvišjih kovinskih cen na denarno globe v znesku 35.000 mark.

Predragi krompir.

Ptuj, 18. aprila. Pred tukajšnjo ces. kr. okrajno sodnijo (sodnik dr. Gaber) se je imela zagovarjati posestnica Katarina Rogačna. Prodala je namreč neki Antonij Mohorko marca meseca krompir po 16 kron za 100 kil, medtem ko je bila takrat najvišja cena le 12 kron. Rogačna je bila obsojena na 3 dnevnih zapora in 10 kron denarne globe.

Nezaslanzo navijanje cen.

Stainz, 18. aprila. Posestnica Cecilia Höller v Gamsu pri Stainzu prodala je dne 16. januarja t. l. dve svinji in zahtevala zanje 1010 kron. Svinji imeli ste mrtve teže 188 kil. Ena kila žive teže je prišla na 3 K 50 h, ena kila mrtve teže pa na 5 K 36 h. Vkljub temu je bila obtožena od okrajne sodnije v Stainzu oproščena. Državni pravnik pa je vložil priziv. Pred prizivnim sudiščem v Gradcu je bila obtožena obsojena na 250 kron globe oz. 25 dnevnih zapora.

Orožniški morilec Zupet obsojen.

Ljubljana, 19. aprila. V "Štajercu" smo svoj čas natančno poročali o umoru, ki se je dne 9. oktobra 1915 v Studencu pri Radečah na Štajerskem izvršil. Umorjen je bil orožnik Intihar, medtem ko je bil orožnik Pugelj težko ranjen. Zdaj še se je vrnil kazenska obravnava proti morilcem pred izjemno sodnijo v Ljubljani. Glavni obdolženec je bil Martin Zupet, njegov pomagač pa Jože Štrukelj starejši. Martin Zupet je izvršil na Kranjskem in Štajerskem 27 tativ in v lomov ter 4 ropariske napade; tudi je zakrivil več hudodelstev zoper pravost. Skupna vrednost od njega ukrazenih stvari znaša 9930 kron. Bil je pravi strah za prebivalstvo. Orožniki so ga dolgo časa zasledovali. Pomagali so mu pri tativinah, ga podpirali in skrivali: Jožef Štrukelj starejši, Jožef Štrukelj mlajši, Anton Godec, Janez Zupet, Lovrenc, Anton, Gašper in Frančiška Strniša. Dne 9. oktobra 1915 sta opozniki Intihar in Pugelj zasledovali roparja po gozdovih okoli Zidanega mosta. Prišla sta v hišo, v

kateri je spal Martin Zupet in njegov pomagač Jožef Strukelj. Vnula se je huda bôrba med njimi. Pri temu je bil orožnik Intihar ustreljen, Pogelj pa smrtnoavarne ranjen. Sodba se je glasila tako: Martin Zupet je bil obsojen na 20 let težke ječe, Jožef Strukelj starejši na 4 leta, Jožef Strukelj mlajši na 2 leta ječe, ostali obtoženci pa na težko ječo od 6 tednov do 8 mesecev.

Gospodarske.

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, zaznamovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo eltna in živinske sejme.

Dne 29. aprila v Dobju, okr. Kozje, v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 30. aprila v Reingu, okr. Graška Okolica; v Pürggu*, okr. Irdning.

Dne 1. maja v Stiwollu, okr. Graška Okolica; pri Sv. Filipu, okr. Kozje; v Angerju, okr. Birkfeld; v Schäffern, okr. Friedberg; v Judenburgu**; v Velenju**, okr. Šoštanj; na Muti, okr. Marenperk; v Landlen, okr. St. Gallen; pri Sveti Trojici**, okr. Sv. Lenart v Slov. Gor.; v Ormožu**; pri Sv. Barbari v Halozah**, okr. Ptuj; v Feldbachu**; v Ilzu**, okr. Fürstenfeld; v Irdningu**, v Kleinnu**, okr. Arvež; v Lipnici; v Ljubnem**, okr. Gornjiograd; v Mooskirchenu**, okr. Voitsberg; v Standlnu*, okr. Murau; v Oberwölzu**; pri Sv. Lenartu v Slov. Gor.**; pri Sv. Štefanu**, okr. Kirchbach; v Hausu**, okr. Schladming; na Hajdini*, okr. Ptuj.

Dne 2. maja v Ormožu (svinjski sejem); v Radgoni*; v Celju*; v Gradcu (s porabno živino); v Ptaju (konjski in govejski sejmi s žrebeti).

Dne 3. maja v Gleisdorfu**, v Vorau; pri Sv. Križu, okr. Ljutomer; v Celnici ob Dravi**, okr. Maribor; na Ptujski gori*, v Breitenfeldu, okr. Feldbach; v Oblarnu**, okr. Gröbming; v Vorderbergu, okr. Leoben; v Loki pri Zidanem mostu, okr. Laško; v Modriachu**, okr. Voitsberg; pri Sv. Petru**, okr. Oberwölz; v Mürzuschlangu; Lučanah (sejem z drobnico), okr. Arvež; v Vranskem**; v Imenem (svinjski sejem), okr. Kozje; v Ptaju (svinjski sejem).

Dne 4. maja v Stübinggrabenu**, okraj Graška Okolica; v Wundschuh**, okr. Graška Okolica; v Videm, okr. Brežice; v Groß Š. Florijanu na Laßnitzu**, okr. Deutschlandsberg; v Birkfeldu; v Unterohru, okr. Hartberg; v Waldbachu, okr. Vorau; pri Sv. Florijanu*, okr. Sloveniji Gradec; v Rottenmannu*; pri Sv. Trojici, okr. Sv. Lenart v Slov. Gor.; v Svičini, okraj Maribor v Slov. Bistrici**; v Kirchbergu ob Rabi, okr. Feldbach; v Leobnu; pri Sv. Jurju ob juž. Žel.**, okr. Celje; v Gornjem gradu**; v Schoderju**, okr. Murau; na Bregu pri Ptaju (svinjski sejem); v Gradcu (s klavno živino in konji).

Sajenje krompirja.

Sedaj smo sredi krompirjevega nasada, ki se na razveseljiv način povsed vrši v višji meri, kakor se je to zgodilo v prejšnjih letih. Ker mora mnogo kmetov semensko blago, ki je potrebno za sajenje, dobivati od zunaj, se lahko zgodi, da vsled kakoršnih koli neprizakovanih težav pri razpošiljanju semen krompirjev se ni došlo.

V ociglednega slučaja naj se izrecno pripomni, da sploh nič ne škoduje, če se krompir nekoliko pozneje nasadi. Zgodnjega zorenja ne povzroči zgodnji nasad, ampak pri tem odločuje vrsta krompirja, toplota zemlje in poletno vreme.

Krompir bi se moral vedno nasaditi v toplo zemljo, v mrzli zemlji poganja krompir cime le počasi in semenski krompir gnije hitreje.

Pozdnejši, ki se jo spravi še le koncem aprila ali začetkom maja v toplo zemljo, poganja cime in raste tako hitro, da prav kmalu doseže krompir, ki je bolj zgodaj nasaden v hladno zemljo.

Treba je pripraviti setvene brazde, jih pustiti na toplem pomladanskem solncu dobro pregreti in potem nasaditi krompir, če tudi le že koncem meseca.

Gledate globočne sejanja bodi pripomneno, da se krompir lahko spravi v nekoliko težko zemljo približno 5 do 6 centimetrov globoko, v srednjetežko ilovico približno 8 centimetrov in v lahko zemljo 12 centimetrov globoko.

Svetlubo in zrak prascem!

Navajanje prascov na luč in zrak je eno najvažnejših temeljnih pogojev za uspešen razvoj mladih svinj. V tem oziru so ljudje brez potrebe bojazljivi in pozabijo, da prenesajo mlade živali vsako vreme, ako se le pravočasno utrdijo.

Potreba, privočiti svinjam od mladosti dovolj sve-

tobe, zraka in prostega gibanja se mora pri uvaževanju pomena svinjereje za prehrano prebivalstva najkrepleje podvarjati.

Kolunati fižol.

Ena najvhvaležnejših in najizdatnejših zelenjav je brezvonomno kolunat fižol, katerega moramo z ozirom na potrebo nabave kolikor mogoče velikih množin živil letos nasaditi vše večji množini kakor lani.

Sedaj bi moral potrebitno kolje na vsak način pripravljeno, da bi se postavilo že nekoliko časa prej, predno se nasadi fižol.

Vsek fižol, posebno pa kolnat fižol je zelo občutljiv proti mrazu in trpi že pri bladnem vremenu. Zatorej je zgodnejše sajenje brezpomembno in škodljivo. Ravno letos bi se lahko dal marsikateri vrtni posestnik po temelju aprilovem vremenu zapeljati, da bi spravil pričakovanje zgodnejše žetve fižol poprej v zemljo kakor sicer.

Posebno se opozarja tukaj na nevarnost zmrznjenja mladega fižola pri mogočem poznejšem mrazu. Vedno je še čas, če se koljetni fižol spravi v zemljo po 10. maju, v višjih legah še le po sredji maja.

Posebno se izplača in priporoča saditi kolnat fižol, ako se isti nasadi na krompirjevih njivah v večjih razdaljih med krompircem.

Kdor ne more dobiti zadostno število kolov za fižol, ta si naj pomaga s solnicami, kajih ravno pokončno steblo lahko služi za oporo ovijajočemu se fižolu. V takem slučaju je pa gnocenje z redko gnojnico ali namočenim kurjim gnojem neobhodno potrebujo kot pripomoček rastičnim rastlinam.

Semenski krompir ne pregosto saditi!

Vedno se zopet lahko opaža, da se semenski krompir pregosto saditi, kar ima za posledico, da si rastline druga drugi jemljejo hrano in luč in se vsled tega ne morejo popolnoma razvijati.

Krompir se naj sadi le toliko skupaj, da dobi zemlja med posameznimi sajenkami še nekoliko solničnih žarkov in da si listi ne delajo drug drugemu senco. Pri pregosteni nasadi postanejo rastline na stroške redilnih snov predolge in razvoj krompirja zaostane vsled pomanjkanja luči. Tudi poležajo steba prav kmalu ker ne postanejo dovolj lesena, in listje postane pri vlažnem vremenu bolano in se posuši na škodo donosa sadu.

Razdalja vrst po približno 60 cm in rastlin v vrstah po 30 cm je v večini razmer zadostna.

Oton Brüders,

strokovni učitelj in vodja poizvedovalnega mesta za nadzor zelenjave in krompirja pri c. kr. namestništvu.

Zadnji telegrami.

(C. k. kor. in brz. urad.)

Avstrijsko poročilo.

K. B. Dunaj, 27. aprila. Uradno se razglaša: Italij. bojišče. Ob primorski fronti je bilo artiljerijsko delovanje včeraj in danes mestoma jako živahn. Zvečer je pričel proti našim zopet zavzetim postojankam vzhodno Sela in bobenski ogenj. Temu slediči sovražni napad je bil odbit. Monte S. Michele je popoldne pod ognjem vseh kalibrov. Ob tolmisem mostiču in severno od njega delovala je naša artiljerija krepko proti italijanskim postojankam. Pri Flitschu prepodile so naše čete sovražnika v pokrajini Romona in so del iz alpincev obstoječe posadke vjetli.

* * *

Nemško poročilo.

K.-B. Berlin, 27. aprila. Južno-vzhodno od Yperna vzel smo angleške postojanke pod ljudi ogenj, katerega dobrì učinek se je opazilo po patruljah. Južno od St. Eloi bil je močnejši sovražni napad z ognjem preprečen. V oddelku Givenchi-Neuville-St. Vaes razstreli smo uspešno več min in smo v napadu sovražnika del njegovega jarka iztrgali ter proti napade zavrnili. V pokrajini Maas se je prišlo do razven živahnih artil. bojev le na levem bregu do infant. bojev. Z ročnimi granatami prodriajoči francoski oddelki bili so nazaj vrženi. Nemška patruljska podjetja na raznih delih fronte so bila uspešna. Tri sovražna letala smo se strelili. Železniška črta v dolini Nobllette bila je po nemškem letalem brodovju izdatno z bombarji obmetana. Danes ponori izvršil se je napad zračnih ladij proti pristanu in železniškim načravam na vzhodnem angleškem bregu. — Rusko bojišče. Ena nemška zračna ladja metalna je na utrdbe, pristan in železniške načrave od Dünamünde bombe.

* * *

En angleški podmorski čoln potop en vojni parnik zadet.

(Telegram, došel v četrtek 27. aprila ob

K.-B. Berlin, 26. aprila (W.-B.) Daprila bil je angleški podmorski čoln "E. 22" v južnem Severnem morju ob bojnih sil potopljen. Dva moža sta šena in vjetra. — En nemški podmorski je istega dne neko angleško križ razreda "Arethusa" s torpedom zadel.

Šef admiralnega štaba mornarice

Sodba proti veleizdajalcem v Banjaluku

K.-B. Sarajevo, 26. aprila. V večnem procesu v Banjaluki (o katerem v zadnjih številkah natančno poročali). Opadla je sodba. Sodba se glasi proti dolžencem, med njimi bivšim deželnim slancem Vasiliu Grgiću, tajniku srbske svjede in duhovniku Matiji Popoviću. Smrtno kazen, proti 88 obtožencem do 20 let težke ječe, med njimi ženski poslanci dr. Bojislav Bešarov, Kosta Božić 16 let, Maksim Gjurić 14 let, Anatazij Solla 12 let in Simić 5 let. 55 obtožencev je bilo osušenih.

Znana f. ur. Maks Böhnel, Dunaj IV., Margareta 27/51 nam naznana, da ima vkljub 50 do 70. nekaj nekaj vrst ur še po starci v zalogi, ki bodojo pa v času razprodane. Na željo dobi vsak čitalcu našega člena franko in zastonj dopoljan. Dopisnica na imenom zadostuje.

Kdor je mnogo na prostem in večkrat na delu srečal v pomankljivih oblikah presečene, porablja najlažnino sredstvo zoper prehlajenja dihalnih organov. Falsi tiseptični rastlinski esenčni fluid z zn. "Elsa"-fluid. Vzimavanje vrata in za zunanje bolečine odpravlja jedo v vrata. 12 steklenic franko 6 kron; edino pristroj pri E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 241 (Hrvatsko). Mnogo do zahvalnih pisem hvalijo njegov blagodejni učinek. Zamenjava naroditi Fellerjevo milo odvajajočo Rhabarbara, zn. "Elsa"-kroglice. 6 škatljic franko stane 4 K 40 h.

Sprejme se takoj zvest in zanesljiv 178

šafar,

ki je posebno v virevri izurjen. Ponudbe pod "F. S. 96" na upravnosti tega lista.

oooooooooooo

Pekovski učenec

se takoj sprejme pri g. Joh. Turtschitsch, pekovski mojster Gösting bei Graz. 178

oooooooooooo

Franz Schönlieb

tovarna orožja in izdelovalnica finih pišč, Borovlje na Koroškem

Direktnej nakupni vir za moderne lovske puške. Reparature, prenaredbe, strokovnaško, zlasti nove cevi z nedoseženo sigurnostjo strela in novih kopita naječenje. 168 Ilustrovani cenik brez stroškov.

Sir in puter

v vsaki množini kupuje vedno trgovina z jaci in putom Therese Hinterberger, Dunaj, XII., Schönbrunnerstrasse 196. 162

oooooooooooo

Učenec

se sprejme pri g. Franz Koschier, kovački mojster v Celju. 172

oooooooooooo

Varujte
vojno-slovenske
ze 25 let najbolj
znanje

Kaiserjev pr
karam
s „3 amre

Millijon
rabijo proti
kaši

hrivnjeksi, katu
slinjenju, krate
oslovnemu kašu
to so dobrodo
kemu vojni

6100 not. pol
čevali in
kov in m
nikov jamejo
garnej nap

Jako uspešni
dobrokušni vo
Cena 20 in 40
Doza 60 vinigr
dobi pri: H. M.
apoteke v Ptuju,
Behralk. apote
Ptuju, Karl L
Laski trg, L
baehler, Laski m
Plunger, apote
četrtek, Hansel
schitsch, apote
Brezica.

Na prodaj je
hiša

Zraven je že
njiva, vrt za
vo pri bram
nec; vse skup
1. johor mladej
1. uro od mes
ribor pri glat
Cena pravnila
ša se Kärnter
31, Türc 5, N
177

Podpisujte 4. vojno posojilo!

Nj. Ekscelanca gospod c. k. namestnik mi naroča da, naj so delujem pri vabilu za 4. vojno posojilo.

V nepremagljivem razvitu sil so Avstriji, Ogru, Nemci, Bolgari in Turki nepregledne množice sovražnika čez mejo pognale. Iz vsake bitke vsplamti nanovo njih bojevni duh in njih domovinska ljubezen kljubuje celemu svetu sovražnikov. Poljska, Srbija, Črna Gora, velik del Francoske in Belgije so od nas zasedene.

Zato nas hoče sovražnik v svojem obupnem sovraštvu **izstradati**, ker nas ne more z orožjem premagati.

Ali tudi naša gospodarska sila je nezljomljena in močna je naša gospodarska volja. Zato

podpisujte 4. vojno posojilo!

Zamore se podpisati:

1. 40-letno davka prosto $5\frac{1}{2}\%$ -no državno posojilo v odreznih po 100, 200, 1000, 2000, 10.000 in 20.000 kron, za katere se do leta 1956 pri žrebanju **100 kron za vsakih vplačanih 92'50 kron vrne**.

2. davka proste, istotako $5\frac{1}{2}\%$ -ne zakladne listke (Schatzscheine), ki se bodejo dne 1. junija 1923 po **100 kron** nazaj plačali, medtem ko znaša **nakupna cena samo 95 kron**. Ti listki se dobijo v odreznih po 1000, 5000, 10.000 in 50.000 kron.

Podpisovanje se je pričelo s 17. aprilom in konča s 15. majem 1916.

Naznanila sprejemajo vsi poštni uradi, davčni uradi, banke in hranilnice (sparkase), tako tudi **sparkasa mestne občine Ptuj**.

Pri poštni hranilnici obstoječa rentna hranilnica omogoči z deleži po **malih zneskih** tudi revnejšim podpisovanje; ti zneski se zamorejo vsakokrat zopet v gotovi denar izmenjati.

Bogatini in reveži zamorejo se udeležiti te gospodarske bitke, ki mora postati gospodarska zmaga!

Domačini! Naša domovinska požrtvovalnost ni nikdar operšala. Tudi sedaj nočemo zaostati.

Tam zunaj žrtvujejo svojo srčno kri; kovajmo jim z našim denarjem orožje!

Zato podpisuj vsakdo 4. vojno posojilo!

V Ptaju, aprila 1916.

Okrajni načelnik:

Jos. Ornig.

